

De weg naar Santiago

Gaandeweg ga je beseffen
gaandeweg dringt tot je door
waar de tocht je toe zal brengen
gaandeweg zie je het spoor
gaandeweg kom je erachter
gaandeweg groeit het gevoel
dat het eindpunt niets is dan een middel
en de weg - het weg zijn - is je doel

(tekst: Huub van der Lubbe)

Schrijver: Ronald Lijster
Coverontwerp: Ronald Lijster
Fotografie: Ronald Lijster

1 Vijf juni 2015, Afscheid Rabobank

38 jaar lang heb ik er gewerkt met enorm veel plezier. Toch voel ik dat het einde van mijn loopbaan bij Rabobank voorbij is. Het is net als bij computers. De hardware is nog dik in orde maar de software past er niet meer in. Het draait niet meer soepel rond en het geheugen zit regelmatig vol. De financiële wereld staat op zijn kop en de veranderingen volgen elkaar in rap tempo op. Ik kan het wel bijhouden, geen probleem, maar de lol is er af. Ik ben mijn werk plezier kwijt. Ons imago is anders en het zit me hopeloos dwars. Waar gaat het nog over? In 1976 begon ik als een verlegen jonkie op de afdeling administratie van de toenmalige Rabobank Pijnacker. Als Oma Lijster het hoort glimt ze vol trots, "Goeie baan jongen... altijd geld. Handig als je een huis gaat kopen." Over imago gesproken maar zij bedoelde het positief. De Rabobank in Pijnacker was net nieuw opgericht na een fusie van de Boerenleen- en de Raiffeisenbank. Allebei de directeuren waren er nog werkzaam. Door de een, David van Rijn, werd ik aangenomen maar ik kwam te werken onder Sjors Ravenek, oud-directeur van de Raiffeisenbank. Een dikke zestiger en een echte ouderwetse bankdirecteur. Je sprak hem ook aan met meneer Ravenek en het kwam niet in je op om hem met Sjors aan te spreken. In alle eerlijkheid, ik was er denk ook te verlegen voor in die tijd. Na een paar maanden kwam ik er wel achter dat hij niet zoveel meer deed. Hij was, achteraf bekeken, wel de eerste controleur tijdens mijn loopbaan. Een rol waar ik toch al niet zoveel mee op had. Met de regelmaat van een klok stond hij met vragen naast mijn bureau. Na een paar jaar ging hij met pensioen en werd zijn rol overgenomen door Joep Diederik. Bijzondere man. Altijd vriendelijk, dat wel maar graag de vragen direct beantwoorden want geduld had hij niet. Haast 25 jaar bracht ik er door. Deze bank had een belangrijk aandeel in mijn vormingsproces maar ik was op en hard toe aan een nieuwe omgeving. Niets voor mij want in al mijn assessments uit die periode staan wel de woorden authentiek, trouw en traditioneel maar aan de vooravond van de fusie met Nootdorp stap ik over naar de Rabobank Leidschendam als manager van de afdeling Krediet Risico Management. Een bleu jongetje ontwikkelde zichzelf naar een volwassen leidinggevende. Inmiddels was ik getrouwd, er stonden vier kinderen op de wereld en het financieringsproces van de bank was gegroeid van een A-viertje naar een rapport van tientallen pagina's. Kreeg je 25 jaar geleden een lening van de bank wanneer je uit een goed nest kwam. Heden ten dage begint de beoordeling met het opstellen van een enorm boekwerk. 10 juli 1978 trouwde ik met Elly. Van

de bank kregen we een zwart-wit televisie. Toendertijd een hypermodern exemplaar. Een schril contrast met de huidige beschikbare electronica. De fax en de telex maakten plaats voor WiFi en kwam bij mij de directeur zelf nog op kraamvisite, heden ten dage wordt het cadeau aan huis bezorgd door TPG Post met een felicitatiekaartje van de baas.

De bank Leidschendam was voor mij het begin van een nieuw tijdperk. Voor het eerst hadden we beleidsessies. Stond er op de agenda van personeelsbijeenkomsten het onderwerp Afspraak=Afspraak?? Als oud-dienstplichtig sergeant wist ik niet anders maar de directie vond het nodig hier managementtijd aan te besteden. Tuurlijk toonde ik begrip maar in werkelijkheid had ik er een bloedhekel aan. Van de directeur van die bank, Cees Vermeulen, leerde ik een belangrijke les. Regelmatig refereerde hij aan het gedrag van een stokstaartje. Dat kleine beestje wat regelmatig, rechtopstaand, uitkijkt over de prairie. "Zorg dat je overzicht hebt" zei hij er dan bij. "Sta regelmatig even stil, kijk naar wat je achter laat." Als de bank Leidschendam 100 jaar bestaat bedenken we om voor een goed doel te fietsen vanuit Hamm in Duitsland terug naar Leidschendam. Vijf andere collega's fietsten mee en samen deden we ook de voorbereiding. De startplaats Hamm was de geboorteplaats van Wilhelm Friedrich Raiffeisenbank, grondlegger van de naar hem genoemde bank. Ik herinner mij nog het startschot door de burgemeester van het stadje. Hij maakte volgens mij gebruik van een ouderwets Lugerpistool uit de tweede wereldoorlog. Het was een enorme knal! De man stond erop om een stuk met ons mee te fietsen. Niet wetende dat hij een hartkwaal had stemden we erin toe. Geen goed besluit want we hebben twee uur over de eerste tien kilometer gedaan. Zes dagen lang waren we onderweg en het was mijn eerste echte meerdaagse fietstocht. 's Morgens om acht uur op de fiets en om vijf uur er weer af. Iedere dag dik 100km. onder de wielen. Eten en daarna slapen. Het leven van een wielrenner. Tijdens gesprekken achter een biertje 's avonds werd Santiago de Compostella wel eens genoemd. Het zat nog niet echt in mijn hoofd maar toch, achteraf bekeken ligt hier wel een stukje inspiratie. Sinds die tocht is ook Raiffeisen nooit meer uit mijn hoofd geweest. Een bijzondere man en gedurende de rest van mijn loopbaan heb ik hem letterlijk en figuurlijk met me meegedragen. Sterker, het schilderij, een soort staatsieportret wat op iedere Rabobank hing, siert nu bij ons nog steeds het trapgat.

Als de bank Leidschendam fuseert met Zoetermeer stap ik over naar de bank 3B Hoek, een samenvoeging van de banken van Berkel, Bergschenhoek en

Bleiswijk. En als ook deze bank dan weer samengaat met de banken Pijnacker en Delft ontstaat mijn laatste werkgever, de huidige Rabobank Zuid-Holland Midden. Dit alles in een periode van nog geen vijf jaar wat iets zegt over het tempo van reorganiseren in bankenland. Het tijdperk van online bankieren doet definitief zijn intrede en als leidinggevende zit ik volop in reorganisatie- en ontslagprocedures. Het is een periode waarin ik veel leer over mijn naaste collega's en over het omgaan met veranderprocessen. Het imago van banken en zijn medewerkers staat zwaar onder druk en het raakt me echt. Ik was toch niet diegene die rommelde met Libor-tarieven. Ik was toch niet diegene die allerlei valutaproducten verkocht aan onwetende klanten. En als risicomanager had ik al helemaal niets met beleggingshypotheken. Dieptepunt waren de gesprekken over de invoering van "de eed" voor bankmedewerkers. Wat een geluk dat ik dat niet meer heb meegemaakt. Tot op de dag van vandaag ben ik mijn laatste manager, Sander van Dijk, dankbaar. Hij voelde perfect aan hoe of ik in de wedstrijd zat en als begin 2015 mijn gesprekken starten over boventaligheid ben ik er voor mezelf al helemaal uit. Ik krijg nog een andere optie aangeboden waarmee ik het misschien nog twee jaar kan redden. Maar het is tijd voor afscheid. Ik ben er echt klaar mee. Financieel lijkt het allemaal te passen. Het plan om als "ontwenning" naar Compostella te fietsen heeft zich dan al in mijn hoofd gevormd en ik wil daar invulling aan geven. 5 juni 2015 is mijn laatste werkdag. Het voelt vreemd aan als ik die ochtend naar kantoor ga. Mijn agenda is leeg en de dag bestaat uit handjes schudden en koffie drinken. Als regisseur van mijn eigen afscheid regelde ik een borrel bij Café De Guyter in Pijnacker met huidige en oud-collega's. Het werd een superavond en de voedingsbodem voor een latere reunie. Dat ik in de middag om drie uur al werd opgehaald door zes collega's op een 12-inch fietsje heeft daar ook zeker aan bijgedragen. Met afgeknipte broek en een t-shirt met "gelukk" er op fietsten we van Delft naar Pijnacker. Het oude Rabofamilie-gevoel van 30 jaar geleden was er die avond weer. Als laatste waggel ik die avond de kroeg uit, plof in bed en laat mijn ogen dicht vallen. Rabobank is einde verhaal.

Niederländische Wohltätigkeits-Radtour startete im Raiffeisengeburtsort Hamm (Sieg)

Den Startschuss zur Wohltätigkeits-Tour gab am Montagmorgen Kurt Reider, 1. Beigeordneter der Verbandsgemeinde Hamm (Sieg), an der Raiffeisensäule. Insgesamt haben die beiden Radfahrerinnen und fünf Radfahrer aus den Niederlanden 830 Kilometer zu absolvieren.

Die deutsche Vorbild, Gründung der ersten ‚Bauernleihbank‘ durch den in Hamm geborenen Friedrich Wilhelm Raiffeisen, diente auch in den Niederlanden für die Bildung von kleineren ‚Bauernleihbanken‘, die dann später zusammengelegt wurden.“ Die Rabobank Leidschendam-Voorburg sei eine kooperative Vereinigung von Bürgern und Staat, zwischen der Leidschendammer und Voorburger Bevölkerung. Im Jahre des 100-jährigen Bestehens dieses lokalen Bündnisses hätten sich Rabobank-Mitarbeiter diese Wohltätigkeits-Radtour zu Gunsten einer sozialen Einrichtung ausgedacht. Diesbezüglich ging man zurück zu den „Wurzeln“ der Bank, nämlich zu Friedrich Wilhelm Raiffeisen. So wurde festgelegt, dass der Startschuß zu der Wohltätigkeits-Radtour im Geburtsort des Begründers des ländlichen Genossenschaftswesens fallen sollte. Die 830 Kilometer lange Strecke soll in sechs Etappen zurückgelegt werden.

Die letzte Etappe beginnt in Burgh Hammstede. Hier schließt sich eine Gruppe von Mitarbeitern der dortigen Bank an; im Rad-Konvoi wird man dann in Voorburg einfahren, sicherlich von zahlreichen Zuschauern begleitet. Jeder Teilnehmer im Rabobank-Team wird durch die Bank für jeden gefahrenen Kilometer gesponsert.

Der Erlös wird dem Hospice in Voorburg zu Gute kommen. „Das Hospice ist eine Einrichtung für Menschen, die sich in der letzten Lebensphase befinden und als unheilbar krank gelten“, erklärte Ronald Lijster. In dieser Situation sei es oft nicht mehr möglich, die Kranken in häuslicher Pflege zu betreuen. „Das Hospice hilft ihnen und den Angehörigen bei der Begleitung durch diese schwierige Lebensphase. Mehr als siebenzig Ehrenamtliche arbeiten rund um die Uhr für die Versorgung der Patienten. Mit unserer Wohltätigkeits-Radtour wollen wir dem Hospice einen Wunsch erfüllen und von dem Erlös ein spezielles, fahrbares Krankenbett anschaffen. Mit diesem wird es dann den Patienten ermöglicht, im Hospice-Park Blumen und Pflanzen zu genießen“. Am Wochenende waren die niederländischen Radler angereist. Begrüßt wurden sie vom 1. Beigeordneten der Verbandsgemeinde Hamm, Kurt Reider, der am Montagmorgen auch den Startschuss an der Raiffeisensäule in Hamm gab und das Rabobank-Team ein gutes Stück mit dem Fahrrad begleitete. Die erste Etappe ging vom Raiffeisen-Geburtsort nach Neuwied und von dort weiter bis nach Nickenich.

Im Raiffeisen-Geburtsort startete am Montagmorgen ein Mitarbeiter-Team der Rabobank aus Leidschendam-Voorburg (Niederlande) per Rad zu einer Wohltätigkeitstour. Bis zum 18. September möchte man 830 Kilometer „per pedes“ zurücklegen, um dann im niederländischen Voorburg einen namhaften Betrag für die „Stiftung Hospice“ übergeben zu können. Die Rabobank feiert in diesem Jahr ihr 100-jähriges Bestehen. Sie steht, so Ronald Lijster, mitten im gesellschaftlichen Leben und wurde auf den Grundgedanken Friedrich Wilhelm Raiffeisens gegründet. „Das deut-

(13 september 2004. De bank Leidschendam bestaat 100 jaar. Zeven medewerkers starten vanuit Hamm in Duitsland, de geboorteplaats van de grondlegger van de Raiffeisenbank, een sponsorfietstocht terug naar Leidschendam. Links de burgemeester van Hamm met zijn Lugerpistool)

2

Er breekt een vreemde periode aan. Van de een op de andere dag bepaalt mijn agenda niet meer mijn dag. Hij is leeg. Mijn telefoon gaat al dagen niet meer en ik hoor geen bliepjes van mijn e-mailaccount. De eerste weken is het een vakantiegevoel. Totdat het op een gegeven moment doordringt dat er geen einde komt aan die vakantie. Ik ben vrij om te gaan en om te staan waar ik wil. Mijn agenda is en blijft leeg. Hoe bijzonder is dat? Voorlopig stap ik maar eens op de fiets. Ik ben er de laatste weken niet meer aan toe gekomen. Tijd genoeg maar mijn kop stond er gewoon niet naar. Het is de welvaartsmaatschappij ten top maar er staan liefst vier fietsen in mijn schuur. Een race- en mountainbike en een stads- en tourfiets. Ik kies voor de laatste. Lekker rustig aan. Eens zien hoe of dat bevalt. En misschien wel de juiste fiets om mee naar Spanje te gaan? Het is een oude Batavus Cayuna. Aluminium frame met voorvering. Het stuur heb ik ooit zelf aangepast met een vlinderstuur. Stevige bagagedrager en normale bandenmaat van 28 inch. Voorzien van 21 versnellingen en dus ook zo'n klein verzetje voor. Ik noem het een mongolenverzetje. Als gemiddeld fietser kun je in de bergen niet zonder zo'n klein verzetje. Zeker niet met 25 kilo bagage eraan. Hij zit en loopt als een Rolls Royce dus waarom niet? De mountainbike is ook prima, er zit denk ik net zoveel achterstallig onderhoud op maar de zit is te sportief en ik denk dat het me op een afstand van 2500km. zal opbreken. Bovendien heb ik iets met die ouwe Batavus. Hij gaf me al eens de trainingskilometers voor de Alternatieve Elfstedentocht op de Weissensee in Oostenrijk. Dit wordt hem. De komende week gelijk maar naar de fietsenmaker. Tandwielen, lagers, ketting, banden e.d. moeten er nieuw op.

Zo maak ik deze maand op mijn gemak denk ik haast 1000km. met tochtjes van 50km. tot 80km. per dag. Zijtas eraan, thermoskan met koffie mee, boterhammetjes en lunch langs de weg. Altijd mijn fototoestel mee. Meestal rond 8.30 uur van huis, het bioritme van een kantoorman, en dan rond 15.00 uur weer terug. We halen ook onze kleindochter nog drie keer per week van school en ik vind het leuk om erbij te zijn. Het is een goed voorbeeld van hoe of ik de dingen momenteel beleef. De keren dat ik voor mijn eigen kinderen op het schoolplein was zijn op twee handen te tellen. Het klinkt ouderwets maar Elly runde het gezin. En... als ik er dan wel was, dan was dat omdat zij verhinderd of ziek was. Dus altijd even snel tussendoor. Altijd haast. Nu zit ik er gezellig in het zonnetje naast al die hardwerkende moeders op een bankje te wachten totdat ze naar buiten komt. "Opa, mag ik nog even op de glijbaan?" vraagt Sofie. Tuurlijk meissie, doe maar rustig aan. Ik heb alle tijd.

De fietsuren geven me ook alle tijd en rust om na te denken over de afgelopen maanden. Er is veel gebeurd en de tijd is werkelijk even voorbij gevlogen.

Afgelopen april overleed mijn schoonmoeder. Ik bewonderde haar. De meeste indruk op mij maakte de manier waarop ze in het leven stond. Ik ben zelf initiator van een Burenhulpproject maar mijn schoonmoeder was eigenlijk al een echte buur voor iedereen. Het was een groot gezin en het moet niet gemakkelijk geweest zijn voor haar. Ze verloor een zoon, mijn zwager Jan werd slechts 42 jaar. Mijn schoonvader had Parkinson en overleed al in 2004. Ze heeft er best wel lang alleen voor gestaan en toen ze haar gezichtsvermogen verloor ging het mis. Ze ging piekeren, piekeren en nog eens piekeren. Ze draaide door. Streng gelovig als ze was dacht ze dat Petrus haar niet zou toelaten omdat ze zondig was. Hoe raar kan geloof werken? Ze had een kort ziektebed maar de laatste maanden waren geestelijk zwaar. Als ik samen met Elly in Delft bij Scholtes en 't Hart de showroom binnenloop is het voor het eerst in mijn leven dat ik een grafsteen bestel. Ik had van tevoren een foto gemaakt van de grafsteen van mijn schoonvader en liet deze zien. We zouden eenzelfde voor haar kiezen. "Oh... Ik zie het al... een golfdakje" laat de verkoper weten. Het is voor hem de gewoonste zaak van de wereld. De een zijn dood is de ander zijn brood geldt hier. Het is uiteindelijk een heel fijn gesprek geworden met die man. Moeders ligt begraven op het kerkhof in Den Hoorn vlakbij mijn schoonpa. Het is zoals het hoort bij een "voltooid leven". Hij kent de plek en blijkt een local. In een mum van tijd vliegen er allerlei hoornse namen over de tafel. Het zegt mij niets, ik ben geboren Delftenaar. Maar Elly kent ze allemaal, het is ouwe jongens krentebrood. Hoe of zo'n gesprek al niet kan lopen. En ik, ik ben een ervaring rijker. Nu maar hopen dat ik die ervaring niet nog een keer hoeft toe te passen.

Het plan om in juni naar Spanje te fietsen heb ik kort na het overlijden van mijn schoonmoeder laten varen. Mijn eigen ma is nu 93 en echt super gaat het niet met haar. Ze vindt het niet erg om dood te gaan zegt ze regelmatig. En ik kan me dat ook wel voorstellen. Haar leven is ook klaar. De hele cyclus van trouwen, kinderen, kinderen die weer trouwen, kleinkinderen. Die kleinkinderen trouwen dan ook weer en er komen achterkleinkinderen. Ze heeft alles meegemaakt. Ze geniet nog wel maar als Petrus aanklopt dan gaat ze vrijwillig mee. Maar ja, die maakt zijn agenda niet openbaar. Dan was het makkelijk plannen. Ik heb voor mijn tocht naar Santiago zes weken staan en ik voel me er gewoon niet prettig bij om nu te gaan. De kans dat ik halverwege moet afbreken is gewoon realistisch en dat wil ik niet. Bovendien heb ik nog tijd genoeg en is een jaartje uitstel niets. Volgend jaar, 21-05, trouwt onze zoon Bas. Daarna ga ik op pad. Tenzij ons moeder er dan nog is? Tja.... dat kan zo maar het geval zijn. Ik

weet eigenlijk nu al dat ik daar op ga wachten. Het is ook niet erg. Ik vind het belangrijk om zonder energielekken op stap te gaan. Op het moment van vertrek moet alles kloppen. Dat is tenminste wel mijn eerste doel.

En zo vallen er tijdens het fietsen toch wel een paar belangrijke besluiten. Plotsklaps is er ook veel meer tijd om voor te bereiden. Nu is mijn fysieke conditie zeker niet slecht maar hoe fitter hoe beter denk ik maar. Ook speelt in mijn hoofd het vraagstuk wel of niet alleen op pad gaan? Ik ga eens langs bij oud-collega Aad. Ik kan goed opschieten met hem. Eerder fietsten we samen al naar Oost-Duitsland en Noord-Frankrijk. Wel op een racefiets en met een creditcard in mijn achterzak. Compostella is anders. Ik wil "low budget as possible" als een echte pelgrim. Ik vraag me af of hij daar voor in is. Notabene is hij nog revaliderend van een open hart operatie met een stuk of wat omleidingen. In ieder geval maak ik mijn plannen maar eens kenbaar en wacht zijn reactie af.

Ik plan ook een weekje fietsen door Nederland. Nu Compostella niet doorgaat wil ik toch mijn spullen uitproberen. De tent dus mee en zien hoe of het gaat. Ik ben nog nooit de Afsluitdijk overgestoken met de fiets. Trouwens met de auto ook maar een keer in mijn leven. Het zijn van die vreemde wensen vind ik zelf. Mooie gelegenheid om die wens dan nu maar in te vullen. En ik loop ook nog de Apeldoornse Vierdaagse. Dit jaar voor de 6e keer.

(Op het kerkhof van Den Hoorn liggen drie Kranen begraven. Mijn schoonvader en moeder. Bijzonder was nog wel dat een paar weken voor het overlijden van mijn schoonmoeder het graf van mijn zwager werd geruimd. Het was alsof hij plaats voor haar had gemaakt. Aan hem herinnert nu nog een koperen naamplaatje aan de stenen zuil midden op het kerkhof.)